

Komisja Kultury Rady Obwodu podejmuje sprawę Psar

31 stycznia 2008 r., Komisja Kultury Rady Obwodu, której przewodniczy radny obwodowy, a jednocześnie Rektor Uniwersytetu Profesor Bohdan Ostafijczuk, podejmuje niespodziewanie uchwałę w reakcji na list Ministra Tomasza Merty skierowany do Ihora Olijnyka, który pozostawał bez odpowiedzi od 19 października 2007 r. Jak wynika z komunikatu służby prasowej Obwodu:

cytat

"Komisja przychyliła się do propozycji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie stworzenia Ukraińsko-Europejskiego Centrum Dialogu i Współpracy na bazie kompleksu pałacowo-parkowego "Siedziba Hrabiego Reya" we wsi Pryozerne (Psary) w Rejonie Rohatyńskim, i przygotowuje odpowiedni wniosek w tej sprawie do Państwowej Służby Narodowego Dziedzictwa Kulturowego Ukrainy przy Ministerstwie Kultury i Turystyki Ukrainy."

dokument źródłowy

- komunikat o posiedzeniu Komisji Kultury z 31 stycznia 2008 r.

dokument źródłowy

- artykuł w portalu "ZIK" o posiedzeniu Komisji Kultury z 31 stycznia 2008 r.

Stanowisko Ihora Olijnyka

Tydzień po tej uchwale, Ihor Olijnyk udziela wywiadu gazecie lokalnej "Zahidnyj Kurier" i przedstawia swój punkt widzenia na sprawę Kompleksu w Psarach:

cytat

"– To jedna z tych sytuacji, których ustawodawstwo nie reguluje. My musimy być realistami – państwa nie stać na utrzymanie takiego zabytku. Radni poprzedniej kadencji rady obwodu przyjęli uchwałę o przekazaniu tego obiektu na własność cerkwi. Wydawałoby się, że to świetna decyzja. Wspólnota religijna chciała tam utworzyć monastyr i jeszcze jakieś inne swoje instytucje. Cerkiew nabyła własność. Zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem, może tą własnością rozporządzać. I tak się stało. Po stokroć niestety, sprzedała obiekt. Chociaż do mnie nie dotarły żadne oficjalne dokumenty. Komu, kiedy... Badamy tę sprawę. Ja myślę, że zwrócimy się do organów ochrony prawa, i rozpatrzmy to na stałych komisjach rady. Niestety czasem nie robimy zastrzeżeń przed przyjmowaniem podobnych uchwał na sesjach. A trzeba. W sprawie siedziby Reya zastrzeżeń nie było. Oczekuję, że dziennikarze wyniosą ten konflikt na światło dzienne, by nie było już tajemnic..."

dokument źródłowy

- wywiad z Ihoem Olijnykiem w gazecie "Zahidnyj Kurier" (część dotycząca Psar na stronie 3)

Spotkania w Iwano-Frankiwsku

11 lutego 2008 r. Marcin Rey spotyka się z Zastępcą Przewodniczącego Rady Obwodu, Ostapem Dzesą, który – jak się okazuje – nie wiedział o uchwale Komisji Kultury Rady, ani o wcześniejszych zdarzeniach. Marcin Rey informuje o toczącym się procesie w Rohatynie alarmując, że może to być ostatnia przeszkoda przed definitywnym zbyciem Kompleksu w prywatne ręce. Ostap Dzesza informuje, że Wydział Prawny Rady Obwodu szykuje pozew sądowy i kieruje Marcina Reya na spotkanie do jego Dyrektora, Andrija Pitelaka.

Andrij Pitelak też nie wie o uchwale Komisji Kultury. Potwierdza natomiast, że przygotowuje treść pozwu, chociaż według niego nie ma decyzji, czy powinien być złożony przez Radę Obwodu, czy przez osobę spoza tej struktury – raczej to ostatnie. Zwraca bowiem uwagę na fakt, że ze względów politycznych "Radzie Obwodu niezręcznie podawać siebie samą do sądu" zwłaszcza jeśli "wiąże się to z wejściem w konflikt z Cerkwią". Przekazuje okrojoną o nazwisko powoda wersję tego projektu, którego obszernie fragmenty zacytowano na początku niniejszego opracowania.

- analiza prawna (projekt pozwu) Wydziału Prawnego Rady Obwodu z 2008 r.

Wobec niemożliwości uzyskania informacji o uchwale Komisji Kultury w siedzibie Rady Obwodu, Marcin Rey udaje się bezpośrednio do przewodniczącego tej Komisji, Rektora Uniwersytetu Profesora Bohdana Ostafijczuka, zapraszając do odwiedzenia Psar następnego dnia. Tego samego dnia Marcin Rey spotyka się Zastępcą Naczelnika Obwodowej Administracji Państwowej Wasylem Wasylem Hladijem, któremu zostawia kopie posiadanych naoczności dokumentów dowodowych i którego także zaprasza do Psar. Marcin Rey spotyka się jeszcze z Wasylem Oleksiukiem, kierownikiem Wydziału Kultury Rady Obwodu. Wasyl Oleksiuk przynajmniej wie o uchwale, gdyż to on ją redagował.

Przewodniczący Komisji Kultury Rady Obwodu i Zastępca Naczelnika Obwodowej Administracji Państwowej w Psarach

12 lutego 2008 r., do Kompleksu w Psarach przyjeżdżają Bohdan Ostafijczuk i Wasyl Wasylem Hladijem. Są pod wrażeniem jednocześnie piękna pałacu i jego otoczenia, jak i ogromu zniszczeń i zaniedbań. Wyrażają przekonanie, że Kompleks należy jak najszybciej odebrać właścicielowi i zwrócić Państwu.

Bohdan Ostafijczuk zaprasza Marcina Reya, aby wystąpił on podczas kolejnego posiedzenia Komisji Kultury i zaprezentował "Projekt Psary". Wasyl Wasylem Hladijem proponuje natomiast spotkanie z nowym Naczelnikiem Obwodowej Administracji Państwowej, Mykołą Palijczukiem.

... a proces w Rohatynie przeciąga się...

12 lutego 2008 r., odbywa się w Rohatynie kolejne posiedzenie Sądu Rejonowego, znowu bez efektu ze względu na niestawiennictwo przedstawiciela Wiktorii Werheles.

List z poparciem z polskiego MSZ

Po nawiązaniu kontaktu i wprowadzeniu sprawy przez Jarosława Guzega, 8 stycznia 2008 r. Ukraińsko-Polska Fundacja Psary przesłała list i obszerną prezentację "Projekt Psary" na ręce Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Radosława Sikorskiego.

13 lutego 2008 r. w imieniu Ministerstwa Spraw Zagranicznych odpowiada podsekretarz stanu Grażyna Bernatowicz, do kompetencji której należy tzw. "polityka wschodnia", w tym relacje z Ukrainą. List zawiera wyrazy poparcia i wskazuje na możliwości poszukiwania współfinansowania, kiedy sytuacja prawna Kompleksu zostanie uregulowana.

- list MSZ Rzeczypospolitej Polskiej do Ukraińsko-Polskiej Fundacji Psary

Artykuł śledczy w gazecie lokalnej

21 lutego 2008 r., w gazecie lokalnej "Zahidnyj Kurier" ukazuje się obszerny materiał śledczy pod tytułem "Aferalny skok na Pałac Reya" o nieprawidłowościach związanych z przejęciem Kompleksu w Psarach przez Iwano-Frankiwski Zarząd Eparchialny Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej Kijowskiego Patriarchatu i jego sprzedaży Wiktorii Werheles. Arcybiskup Joasaf odmawia spotkania z dziennikarzami przygotowującymi ten artykuł.

- artykuł "Aferalny skok na Pałac Reya" w gazecie "Zahidnyj Kurier" z 20 lutego 2008 r.

Arcybiskup Joasaf śle paszkwił do polskiego Ambasadora

Arcybiskup Joasaf, który przecież sprzedał pałac, ale pozostaje w sporze sądowym ze spółką "Zahid Trading", reaguje atakiem. 20 lutego 2008 r. pisze do Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Kijowie Jacka Kluczkowskiego taki list:

"Wielce szanowny Panie Ambasadorze!

W 2001 roku, Iwano-Frankiwskiej Eparchii Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej Kijowskiego Patriarchatu przekazano w użytkowanie, a w 2005 roku na własność siedzibę byłych polskich obszarników Reyów, która znajduje się we wsi Pryozerne w Rejonie Rohatyńskim w Obwodzie Iwano-Frankiwskim.

Kiedy przekazywano ją Cerkwi, siedziba znajdowała się w opłakany stan, bez okien, bez drzwi, z częściowo zawałonymi ścianami, itd.

Wtedy nikt ani na Ukrainie, ani w Polsce nie interesował się na wpół zrujnowany pałacem. Zainteresowanie zaczęło się, kiedy Cerkiew doprowadziła siedzibę do jako tako przyzwoitego stanu. Pojawił się tłumacz Marcin Rey, potomek (jeśli wierzyć jego słowom) byłych właścicieli, który zapragnął zostać nowym polskim obszarnikiem, zapominając, że mamy już przecież 21 wiek. Nawiazawszy kontakt z łapówkarzami ukraińskimi i polskimi, których nie brakuje ani u nas, ani u was, i powołując się na Pana Liszczyńskiego, członka rady ministrów polskiego rządu, zaczął działać jak przedstawiciel polskiego rządu, obiecując na prawo i na lewo miliony dolarów amerykańskich nie tylko od polskiego rządu, lecz i od amerykańskiego miliardera Rockefellera, oraz wylewać pomyje na Hierarchię i samą Cerkiew Prawosławną, co jest niedopuszczalne w naszych stosunkach dobrosąsiedzkich. Cerkiew ma prawo decydować, kiedy i komu sprzedaje swoją nieruchomość i nie ma zamiaru się z tego tłumaczyć ani przed jakimś Marcinem Reym, ani przed polskim rządem, bo minęły czasy, kiedy polski rząd niszczył Cerkiew Prawosławną, a prawosławne chramy zamieniano na składy i kościoły. Powinni to też zrozumieć funkcjonariusze organów ochrony zabytków kultury przy polskim rządzie, i powstrzymać się od wysyłania do Obwodowej Administracji Państwowej w Iwano-Frankiwsku sfalsyfikowanych listów, w których pomawiają Cerkiew Prawosławną o to, jakoby ona (Cerkiew) nielegalnie sprzedała siedzibę bez urzędowych pozwoleń, co nie zgadza się z prawdą. Szanowny Panie

Ambasadorze, żądamy zaprzestania bezprawnego wtrącania się rządu polskiego i jego skorumpowanych przedstawicieli w sprawę Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej; polski rząd lepiej by zrobił, gdyby się zastanowił nad zwrotem chramów nielegalnie zabranych Ukraińcom na terenie Polski i zamienionych na kościoły, zamiast mieszać się w działania Cerkwi na Ukrainie, co bezsprzecznie narusza nasze stosunki, bo jak nie, to my będziemy zmuszeni zaapelować o poparcie prawosławnej społeczności Ukrainy, czego nie chcielibyśmy robić, ale będziemy zmuszeni to zrobić, a odpowiedzialność rozpalenie kolejnych niesnasek spadnie na polski rząd. Skierujemy także zapytanie do ambasady Ameryki na Ukrainie w sprawie legalności zainteresowania miliardera Rockefellera pałacem. Jeśli Pan Liszczyński razem z Marcinem Reyem chcą sobie nabyć pałac, to niech się zwracają do nowych właścicieli, to ich prawo.

Z poważaniem

Arcybiskup

Iwano-Frankiwski i Halicki"

dokument źródłowy

- list Arcybiskupa Joasafa do Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Kijowie

Pan "Liszczyński" to zapewne Minister Adam Lipiński, a nawiązanie do Rockefellera to zniekształcone echo wizyty Edwarda de Burlet w 2006 r., który pracuje nie u Rockefellera, lecz w banku Edmunda Rothschilda, czyli w Luksemburgu, a nie w USA, zaś na Ukrainę przyjechał w imieniu własnym, a nie swojego pracodawcy. Na szczęście Ambasador Jacek Kluczkowski nie dał wiary treści listu i zezwolił Ukraińsko-Polskiej Fundacji Psary na jego publikację.

Rok 2008 rokiem zamków i pałaców Zachodniej Ukrainy

23 lutego 2008 r., we Lwowie odbywa się posiedzenie Przewodniczących Rad sześciu obwodów zachodnio-ukraińskich (Wołyńskiego, Zakarpackiego, Iwano-Frankiwskiego, Lwowskiego, Tarnopolskiego i Chmielnickiego), które daje początek inicjatywie pod tytułem "Rok 2008 rokiem zamków i pałaców Zachodniej Ukrainy". Deklaracja przewiduje program działań zmierzających do konserwacji i turystycznego wykorzystania zabytków. Gdyby nie problemy prawne, Kompleks w Psarach miałby wielką szansę stać się sztandarową realizacją Obwodu Iwano-Frankiwskiego w ramach tego programu.

dokument źródłowy

- deklaracja programu "Rok 2008 rokiem zamków i pałaców Zachodniej Ukrainy"

dokument źródłowy

- artykuł w gazecie "Hałyczyna" o programie "Rok 2008 rokiem zamków i pałaców Zachodniej Ukrainy"

dokument źródłowy

- artykuł w gazecie "Zahidnyj Kurier" o programie "Rok 2008 rokiem zamków i pałaców Zachodniej Ukrainy"

Spotkanie w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

6 marca 2008 r., zespół "Projektu Psary" (Jarosław Guzy, Jan Piekło, Marcin Rey) prezentuje przedsięwzięcie na spotkaniu z Marcinem Roszkowskim i Maciejem Jakubikiem z Biura Spraw Zagranicznych Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Omawiano poszczególne warianty udziału Kancelarii Prezydenta w Projekcie. Przedstawiciele Kancelarii Prezydenta nie wykluczyli możliwości zapisania "Projektu Psary" na liście wspólnych projektów Prezydenta Wiktora Juszczynki i Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Uzależnili to jednak od wyjaśnienia sytuacji prawnej.

Kancelaria Prezydenta w Warszawie

Prezentacja "Projektu Psary" i sytuacji przed Komisją Kultury Rady Obwodu

14 marca 2008 r., odbywa się kolejne posiedzenia Komisji Kultury Rady Obwodu, w której na zaproszenie Bohdana Ostafijczuka uczestniczy Marcin Rey. Bohdan Ostafijczuk zdaje relację z wizyty w Psarach z 12 lutego 2008 r., a Marcin Rey prezentuje "Projekt Psary" i przedstawia ówczesną sytuację prawną.

Komisja postanawia, że zgłosi do porządku obrad następnej sesji plenarnej Rady Obwodu projekt uchwały o anulowaniu uchwały z 19 kwietnia 2005 r., na mocy której przekazano Kompleks Iwano-Frankiwskiemu Zarządowi Eparchialnemu Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej Kijowskiego Patriarchatu. Zapisane sprawy do porządku obrad wymaga jednak zatwierdzenia przez Wydział Prawny, którym kieruje Andrij Pitelak.

- artykuł w gazecie "Hałyczyna" o posiedzeniu Komisji Kultury 14 marca 2008 r.

Porozumienie polubowne: "Zahid Trading" pozostaje dzierżawcą

21 marca 2008 r., spółka "Zahid Trading" z jednej strony, a Iwano-Frankiwski Zarząd Eparchialny Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej Kijowskiego Patriarchatu z drugiej strony, przy udziale Wiktorii Werheles jako strony trzeciej, zawierają porozumienie polubowne, które kończy sprawę przed Sądem Gospodarczym w Iwano-Frankiwsku, jak wynika z uchwały tego sądu z 26 marca 2008 r., zawierającej treść porozumienia:

- uchwała sądu w Iwano-Frankiwsku z porozumieniem polubownym

W tym porozumieniu, "Zahid Trading" uznaje umowę kupna sprzedaży z 15 sierpnia 2007 r. (punkt 3) oraz prawo własności Wiktorii Werheles (punkt 4), natomiast Wiktorii Werheles i Iwano-Frankiwski Zarząd Eparchialny Ukraińskiej Cerkwi Prawosławnej Kijowskiego Patriarchatu uznają, że umowa dzierżawy z 25 sierpnia 2005 r. zawarta ze spółką "Zahid Trading", obowiązuje nadal (punkt 5). Wiktorii Werheles wstępuje w prawa wydzierżawiającego i zobowiązuje się nie zmieniać warunków dzierżawy (punkt 6). Strony zobowiązują się wycofać pozwy i nie wchodzić w kolejne spory sądowe w tej sprawie.

Należy zaznaczyć, że dokument dotyczy zakończenia sprawy przed sądem gospodarczym w Iwano-Frankiwsku; nie wiadomo, czy porozumienie spowodowało także zakończenie sprawy przed Sądem Rejonowym w Rohatynie. Pozornie dochodzi więc do zasadniczej zmiany sytuacji: "Zahid Trading" uznaje nowego właściciela, ale pozostaje dzierżawcą.

Wiktorii Werheles wykupuje "Zahid Trading"

Jeśli jednak wierzyć słowom brytyjskiego przedstawiciela Wiktorii Werheles, Andrewa Fazakerleya, zakończenie sporów sądowych wynika z tego, że spółka "Zahid Trading" (założona przez osoby powiązane z Arcybiskupem Joasafem, a następnie przejęta przez spółkę "Ineko" z Kijowa) została teraz wykupiona przez Wiktorię Werheles. Sprowadza się to do tego, że Wiktorii Werheles dzierżawi Kompleks od samej siebie.

UKRAIŃSKO-POLSKA FUNDACJA PSARY

Ulica Marwin 31 - 32410 Dobczyce koło Krakowa - Polska - telefon PL +48-602293087 - telefon UA +380-672-617601